

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 Quomodo diuiditur contractus & pactum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

hendat donationem & promissionem acceptatam, ut patet L. Contractus. 16. C. de fide Instrument. & alibi, ubi donatio vocatur contractus. & sic, Contractus est conventio duorum, obligationem saltem in alterutro pariens. quo modo non distinguitur à Pacto, quod definitur esse duorum consensus atque conventio: ut enim fiat pactum, necesse est ut duae voluntates in idem conveniant reciproco consensu. Dico reciproco consensu: quia non sufficit ut quovis modo in idem conveniant; sed requiritur ut consensus suos in se mutuo dirigant. Unde donatio & promissio, etiam si à duobus communi consensu fiant, antequam sint acceptata, & accedat consensus reciprocos eius in quem diriguntur, non habent rationem pacti: sed per acceptationem transeunt in pactum. Vide Gomezium tom. 2. c. 9. n. 2. & infra cap. 18. dubit. 6. n. 42. & sequentibus. Nos nomine contractus utimur hic amplè, ut idem sit quod pactum, & comprehendat contractus gratuitos, qui sunt veluti semicontractus.

DUBITATIO II.

Quot modis perficiantur contractus.

6 **N**otandum est, Contractum dici dupliciter perfectum. Primum, Quando res, circa quam versatur, est tradita. sic emptio dicitur perfecta, quando res est tradita & pretium solutum. verum hæc perfectio non est intrinseca rationi contractus: sed sæpè est effectus contractum consequens, atque ad eum finis ob quem contractus fit. Nam contractus emptionis & venditionis est perfectus in ratione contractus ante traditionem rei: dicitur enim propriè res empta & vendita, simul atque inter emptorem & venditorem convenit de pretio. Secundò, Quando ipse contractus habet omnia necessaria, que secundum suam speciem requirit, ut tale nomen mereatur; siue traditio rei ad hoc sit necessaria, siue non. de qua perfectione hic loquimur.

7 **R**esp. igitur, Contractum quadrupliciter perfici, nempe *re, scriptura, verbis, consensu*. Ita Siluester v. Contractus, n. 6. & colligitur Instit. de obligat. in fine. *Re* perficiuntur, qui non consistunt in conventione sola, sed requirunt rei traditionem; ut *depositum, commodatum, mutuum, permutatio, pignus, donatio*. non enim contractus hi censentur celebrati, nisi re tradita, ut ipsa nomina indicant, quibus significatur rei traditio. unde ante traditionem, dum in solis verbis consistunt, dicuntur pacta nuda, quæ non pariunt obligationem civilem, nisi ex aliquo iuris privilegio.

8 **S**criptura perficiuntur, qui ante scripturam rati non habentur; ut *emphyteusis*, & omnis contractus, quem contrahentes nolunt concludere, nisi coram Notario qui Instrumentum conficiat.

9 **V**erbis dicuntur perfici, qui requirunt certam verborum formulam: tales sunt omnes *stipulationes*. Hæc sunt formulæ quedam, quæ constant in interrogatione prævia unius, & responsione subsequente alterius; v. g. Spondeo dare tantum? spondeo. Promittis 100? promitto. Dabis 1000. pro domo mea? dabo. Facies? faciam. Fideiubes? fideiubeo. & similes: infinitum est enim omnes stipulationum formulas persequi, teste Cicerone in Topicis: vide Instit. de verborum obligationibus. Hæc autem formulæ possunt adhiberi in omnibus con-

10 tractibus, eisque maiorem firmitatem in foro externo tribuunt. de quibus vide plurima apud Gomezium to. 2. c. 9. quæ quia solum ad forum externum pertinent, (in quo etiam paruum usum nunc habent) omitto.

tractibus, eisque maiorem firmitatem in foro externo tribuunt. de quibus vide plurima apud Gomezium to. 2. c. 9. quæ quia solum ad forum externum pertinent, (in quo etiam paruum usum nunc habent) omitto.

Consensu perficiuntur, qui non requirunt certam verborum formam, sed sufficit consensus, quovis modo exterius utrimque explicatus, ut emptio, venditio, locatio, conductio.

DUBITATIO III.

Quomodo dividitur contractus & pactum.

12 **R**espondeo, Multas assignari à DD. divisiones, ut videre est apud Siluestrum verbo Contractus, & verbo Pactum. Primum Contractus dividi potest in *explicitum & implicitum*; siue in *formalem & virtualem*. *Formalis* contractus est, cum expressè duo in idem conveniunt cum obligatione mutua, vel saltem alterius erga alterum, ut dub. 1. dictum est, & hic propriè dicitur contractus. *Virtualis* contractus est, cum solum implicitè conveniunt, absque vlla expressa pactione se obstringentes. Hunc vocant *quasi contractum*, ut tutela, & quodvis aliud officium, mandatum, & negotiorum gestio. qui enim aliquod officium suscipit, eo ipso se obligat erga alterum, & alter obligatur erga illum, iuxta leges vel consuetudinem receptam. similiter qui aliquid mandat, vel mandatum alterius suscipit; & qui negotium alterius gerit. in his enim non requiritur vlla conventio expressa; sed hoc ipso quo ista suscipiuntur, vi legis vel consuetudinis, in quam omnes conferunt, tacita nascitur obligatio. & idèd non vocantur propriè contractus, sed quasi contractus.

13 **S**ecundò, Contractus dividitur in *nominatum & innominatum*. Contractus *nominatus* est, qui habet speciale & proprium nomen quo ab aliis distinguatur; ut emptio, venditio, mutuum, locatio, societas, commodatum, pignus, depositum, & similes. *Innominatus* est, qui non habet nomen speciale, sed genericum tantum. Huius sunt quatuor species, *do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias*. ut si Petro des panem pro vino, erit contractus innominatus, *do ut des*; non enim est emptio aut venditio; quia non datur pretium pro merce: nec est mutuum, quia non recipitur res eiusdem speciei post certum tempus: nec locatio aut conductio; quia non datur pretium pro usu vel opera: sed datur vna res pro alia; quarum neutra est pretium alterius: qui contractus proprium nomen non habet.

14 **D**ices, Est *permutatio*. Respondeo, Verum est, sed hoc nomen est generale, non specificum; convenit enim emptioni & mutuo. unde non constituit contractum nominatum. Simili modo, si Petro des panem, vestem, &c. ut pro te laboret, vel scribat, erit contractus *do ut facias*. si autem des pecuniam, erit conductio. Si scribas vel servias alicui, ut des panem, vestem, libros; erit contractus *facio ut des*. si illi servias ut te doceat; erit contractus *facio ut facias*.

14 **A**duertendum est, Etsi ex his contractibus innominatis oritur statim obligatio naturalis; non tamen oritur obligatio civilis, (id est, quæ Iure civili tribuat actionem in foro externo) nisi ex altera parte sit impletus, vel nisi vestiatur formula stipulationis.

Duplex perfectio contractus.

Perficiuntur quadrupliciter.

Pactum nudum.

Stipulationis.

Prima divisio.

Secunda divisio.

Contractus innominatus.

Obligatio naturalis ex contract. innominatis, non civilis.

stipulationis, aut iuramento, aut alia ratione. de quibus vide plura apud Gomezium to. 2. cap. 8. & Siluestrum v. Pactum. qu. 5. & 6.

15 Tertiò, Diuiditur in contractum *bona fidei*, & *stricti iuris*. Contractus *bona fidei* sunt, in quibus Iudex multa potest ex æquo & bono arbitrari: vt sunt emptio, locatio, societas, commodatum, depositum, pignus, permutatio, & similes. Contractus *stricti iuris* sunt, in quibus Iudex ad verba adstringitur, vt in stipulationibus, in contractu feudali & emphyteutico, in promissione liberali, in donatione. vide plurima de hac diuisione apud Couarruam ad regulam Possessor, p. 2. §. 6.

16 Quartò, Diuiditur in *Lucretium* & *onerosum*. *Lucretium* est, in quo nihil reperatur; vt promissio, donatio, commodatum, precarium. Huc referuntur *testamentum* & *legatum*, quæ sunt donationes quædam in diem. vnde testamentum apud Græcos & Hebræos vocatur *pactum*, & inter pacta numeratur: *Berith* enim & *Diabon*, (quæ idem valent quod testamentum) passim in Scripturis pro pacto accipiuntur. *Onerosum* est, in quo aliquid loco eius quod datur, debet reddi vel præstari. hic autem vel transfert dominium integrum, vt mutuum, emptio, &c. vel vile tantum, vt feudum & emphyteusis: vel vsumfructum aut vsum; vt locatio, conductio: vel securitatem confert; vt pignus, hypothecha, fideiussio. ceteri contractus ad hos reducuntur; vt contractus censualis ad emptionem; depositi ad locationem, &c.

17 Quintò, Contractus seu pactum diuiditur in *pactum nudum* & *vestitum*. *Pactum nudum* dicitur, quod in meris finibus conuentionis consistit, omnialio firmamento carens: talis est omnis contractus innominatus, antequam ex altera parte sit impletus; nisi accedat ei formula stipulationis, vel iuramentum, &c. Item omnis contractus qui re perficitur, est pactum nudum ante rei traditionem; vt donatio, mutuum, &c. *Pactum vestitum* est, quod habet aliquid amplius, vnde Iure civili robur obtineat. vestitur autem sex modis. Primò, Reipsa; vt si ex altera saltem parte sit impletus. Secundò, Verbis; vt si accedat formula stipulationis. Tertiò, Litteris; vt si litteris fatearis tibi esse satisfactum, etiam si satisfactum non sit; quod vocatur *acceptilatio*. Quartò, Specifico nomine contractus. sic omnes contractus nominati, qui consensu perficiuntur, (vt emptio, venditio, locatio, & similes) sunt contractus vestiti. Imò omnes contractus nominati, sunt vestiti, si in suo genere sint perfecti. Quintò, Cohærentia cum contractu vestito; vt si vendam tibi domum mille aureis, cum pacto vt illam adhuc inhabitem; & tibi pro inhabitatione dem hanc vestem. Pactum enim istud accessorium, per se est pactum nudum; tamen quia cohæret cum venditione, quæ est pactum vestitum, censetur etiam vestitum: nam accessorium sequitur naturam principalis. Sextò, Iuramento; nam iuramentum non minus confirmat pactum nudum, quam quiduis aliud. vide Siluestrum v. Pactum num. 2.

18 Pactum vestitur sex modis.

DVBITATIO IV.

Vtrum omnis contractus pariat obligationem in foro conscientie, & externo.

Dico Primò, Omnis contractus, etiam nudus, sponte libereque factus, si contrahentes sint habiles, parit obligationem naturalem, seu in foro conscientie; ita vt parte iniura non possit rescindere; nisi Iure positiuo sit irritus, vel detur irritandi potestas. est communis sententia Doctorum, vt docet Gomezius tom. 2. cap. 9. num. 2. & Couarr. in cap. Quamuis pactum, p. 2. §. 4. n. 23. Probatum Primò, Quia Iure tenetur quisque præstare quod promisit, altero acceptante; siue promiserit titulo gratuito, siue oneroso. Nec refert an pacto nudo an vestito promiserit; quia Iure natura & gentium, nulla est inter hæc distinctio, sed solo Iure civili: quæ etiam solum forum externum respicit. Secundò, Quia ad obligandum se se, sufficit animus verbis expressus; & acceptatus; vt communiter docent Theologi. vide Siluestrum v. Pactum, num. 4.

Dixi, Nisi Iure positiuo sit irritus, &c. quia Ius humanum potestatem habet vel irritandi omnino pactum aliàs validum, ita vt nullam pariat obligationem; vel tribuendi facultatem & ius alteri contrahentium; cuius interest, obligationem elidendi; vt patet in contractu impuberis, in alienatione fundi dotalis, in contractu parentis cum filio vel filia, vt pro certa summa cedat legitima portione; aliisque innumeris, qui Iure naturali & gentium essent validi, nisi Ius positiuum eis resisteret. Ratio est; quia sicut duo homines priuati, seposito omni Iure positiuo, possunt inter se statuere certas formulas & conditiones, sine quibus contractus eorum in posterum non censentur validi, nec obligationem naturalem possint inducere: ita Respublica, quæ naturaliter est Superior singulorum, seu cui naturaliter competit potestas in singulos, potest constituere huiusmodi conditiones; & consequenter Principes sæculares, in quos suam potestatem Respublica transtulit: multoque magis Principes Ecclesie, in iis quæ ipsorum gubernationi subsunt, id possunt; quatenus necesse est, vel expedit ad bonum spirituale subditorum. hanc enim potestatem habent à Christo, qui naturaliter supremus est omnium Dominus.

Dico Secundò, Contractus tamen, qui dicitur *pactum nudum*, non parit obligationem in foro civili. est communis sententia DD. vt docent Couarr. & Gomezius supra; & patet clarè L. Iuris gentium. 7. initio. de pactis. vbi dicitur: *Nuda pactio obligationem non parit, sed parit acceptationem.* & L. Ex placito. 3. C. de rerum permut. Ex placito permutacionis, nulla re secuta, constat nemini actionem competere. Nulla re secuta, id est, neutra ex parte contractu completo per rei traditionem. si enim altera ex parte completus fuerit, iam parit obligationem in foro externo, in fauorem eius qui implevit. L. 1. §. de rerum permut. & alibi. tunc enim vestitur reipsa, vt dictum est supra num. 18. Ratio autem, cur pactum nudum obligationem in foro externo non pariat, est, quia etsi Ius civile non resistat talibus